

אלו מציאות פרק שני בבא מציעא

כג.

עין משפט
נר מצוה

כה א מיי מיי' מהל'
גולה ואביה הל' ג
סגן עשין על טו"ע ח"מ
פי' רסב סעף ה'
בו ב מיי' שם פטו' הל'
ח סגן שם טו"ע ש
סעף ט'

רבינו חננאל

ת"ש ככרות של נחתום
שלו של בעל הבית
נוטל ומכרו והנה ככרות
של בעל הבית אע"פ
שידועין הן ירפתא דכל
חד וחד כיון שאם ידרסו
מתפתחין ואין נזכרין למי
הן למה מכרין תיובתא
לרבה דאמר לא הוי
סימן. ופריק רבה שאני
ככרות דלא מדרס כלל
דאין מעבירין על האוכלין
ומתני' באתרא דלית ביה
לא בהמה ולא אפי'
לכבים. פי' סימן הבא
מאיליו כגון מעות שנפלו
בעיסה ונאפו בתוך הככר
וכיוצא בהן. אמר רב
זביד כלאא דאבידתא כיון
דאמר ווי ליה לחסרון
כיס מיאש מינה. אמר
רב זביד משמיה דרבא
הלכתא כריכות ברשות
הרבים הרי אלו שלו
ברשות היחיד אי דרך
נפילה מצאן הרי אלו שלו
אי דרך הנחה נוטל ומכרו
וזה דבר שאין בו
סימן (ואבל ביש בו סימן)
לא שנא רשות הרבים
ולא שנא רשות היחיד לא
שנא דרך הינות ולא שנא
דרך נפילה נוטל ומכרו.

אין מעבירין על האובלין. פי' אינו רשאי לעבור מעליהן כדפירש
רש"י אלא נריך להגביהן אבל אין לפרש דאין מעבירין היינו
אין דורסין עליהם כדאמר צפרק הדל (עירובין דף ט"ז) דל"ל ר"ג לרבי
אלעאי טול גלוסקא משום דאין מעבירין הרי משמע שצריך להגביהם
ועוד דקאמר התם אבל צדורות
אחרונים שפרוצות כשפים מעבירין
ואי אין מעבירין היינו אין דורסין
א"כ האי דקאמר נמי שפרוצות
כשפים היינו דורסים והכא משמע
דצדאתא דחיישי לכשפים אין
דורסין אלא ודאי צריך לומר
כדפירשית: **והא איכא נברים**
דלא איכפת להו. פירוש שדרכו
הנכרים קודם שיצא שם שם ישראל
ויגביה וחי' ולפרוך והלא נכרים
שקלי ליה וי"ל דדריסה שכיח לאו
משום כשפים לפי שדורסין דרך הילוכן
אבל נטיילה לא שכיח שיראש שעצל
הככר רואה שצבורים שלדעת הניחו
שם אבל קשה להיכי פריך שניחוש
שדרכוהו נכרים קודם שיצא שם
שם ישראל ויפטר מהכרחי אדרבה
ייחוש לרוב ישראל שרואין הככר
ויגביהו וניחוש לתומא לתייבין
הכרחי דהא צליצורי מעות מכרו
אע"פ שאם יראו אותם הנכרים
קודם ודאי שקלי להו ועוד דצעי
למימר דאפילו צרוב נכרים פליגי
רצון ומחייבי להכריזי ואע"ג דאיכא
למיחש דלמא שקלי להו ומסתמא
נמיאש ועוד דהוה ליה למימר
דמנכרים נפול וניזיל צתר רוצא
אפילו לשמואל דלמך צמנון אין
הולכין אחר הרוב היכא דליכא
חוקה מודה דמוכח צפרק לא יחפור
(ב"ב דף ט"ז) ושם ד"ה חוק גבי נפול
הנמלא (א) אבל כל היכא דאפשר
לתקן להשיג צמנון לצעלים ע"י הכרחי
מתקינן וא"כ מאי פריך. הכא:
והא איכא בהמה ובלבדים וח"ט
לרצא נמי יקשה והא איכא
צמה וכלבים דאכלי להו כדאמר
לעיל דאיכא שקלים ורמשים דאכלי
וי"ל דהכא מייירי בככרות גדולות
שאי אפשר שיאכלוס:

דמדרשא. וסימן העשוי לידרס הוא: דמינספא. מתגלגל צרולי
אדם וצמחה ואינה נמאלת במקום שפלה מחילה: דיקורי.
כזידות: הא של בעל הצית חייב להכריז. ואע"ג דזהדיא מני
לה צמתימין) אידי דנקט לאותציה מרישא כריכות צרות הרבים
לדומיץ מינה לרצא נקט נמי לאותציה
לרצה מדוקיא דרישא: אין מעבירין
על האוכלין. המוצא אוכלין צדוך
אין רשאי לעבור עליהם ולהניחם
שם הלכך לא נדרסו שמי שמלאן
ראשון הגביהן: אין מעבירין על
האוכלין. לאו לשון דריסה הוא אלא
כמו אין מעבירין על המעות (יומא
דף ג.) חיישי לכשפים. סבורים
שמממת כשפים הונחו לשם כדי
להכשיל הדורסים עליהן ונהי נמי דאין
מגביהן אותם מיהו לא נדרסי עליהן
משום כשפים: לימא כסגלי. פלוגתא
דרבה ורצא: הצא מאיליו. הראוי
לצא מאיליו כגון חרס פעמים שופל
צעגול: הוי סימן. דלמרינן לשם
סימן נמנו שם ולא נפל מאיליו ודבר
שיש בו סימן הוא ואפילו הכי פליגי
רצון ואמרי הרי אלו שלו משום
דקסברי מעבירין על האוכלין והוה
ליה סימן העשוי לידרס: ור"י סבר
הוי סימן. ואע"פ שזה עשוי לידרס
נמי הוי סימן: ומעבירין על האוכלין.
ואפילו הכי ככרות של בעל הצית
חייב להכריז דסימן העשוי לידרס הוי
סימן. ועיגול היינו טעמא דסימן
הצא מאיליו לאו סימן הוא ור"י
סבר הוי סימן: ורצה אמר לך ר'ו.
והכא היינו טעמא דר"י משום דאין
מעבירין על האוכלין ות"ק הכי נמי
אית ליה אין מעבירין ומשום הכי
ככרות של בעל הצית חייב להכריז.
וטעמייהו צעיגול משום דסימן הצא
מאיליו הוא ור"י סבר הוי סימן:
איכא דלמי פצרוה ר'ו. וכי אתמר
לימא כסגלי אאין מעבירין על
האוכלין אתמר: הלכא כריכות צרות
ר'ו. כדמוקי לה צשאין צו סימן:
צרות היחיד אי דרך נפילה הרי אלו
שלו. דליכא למימר מקום הוי סימן
דהא לא ידע היכא נפיל מיניה: אי
דרך הינות נוטל ומכרו. מקום ולא
ייחוס שם שמה ימלאש עי"ס ויעלם
ושמא שחוסם הצעלים: אבל צדוך
שיש בו סימן ר'ו. רצא לטעמיה
דלמך סימן העשוי לידרס הוי סימן:
צמתימא

דמדרשא וברשות היחיד נוטל ומכרו דלא
מדריא והאלומות בין ברשות הרבים ובין
ברה"י נוטל ומכרו כיון דגביהן לא מדריא
ורבא מתריץ לטעמיה במקום כריכות
ברה"ר הרי אלו שלו דמינשתפא ברה"י
חייב להכריז דלא מינשתפא והאלומות בין
ברה"ר ובין ברה"י נוטל ומכרו כיון דיקורי
לא מינשתפא ת"ש ככרות של נחתום הרי
אלו שלו הא של בעל הבית חייב להכריז
של בעל הבית מאי טעמא כיון דאית בהו
סימן דמידע ידיע רפתא דאיניש איניש
הוא ולא שנא רשות הרבים ולא שנא
רשות היחיד נוטל ומכרו אלמא סימן
העשוי לידרס הוי סימן תיובתא דרבה
אמר לך רבה התם היינו טעמא משום
דאין מעבירין על האוכלין והא איכא נברים
נכרים חיישי לכשפים והאיכא ובלבדים
באתרא דלא שכיחי בהמה וכלבים לימא
כתנאי ר"י אומר **כל דבר שיש בו שינוי**
חייב להכריז כיצד מצא עיגול ובתוכו חרס
כבר ובתוכו מעות מכלל דתנא קמא סבר
הרי אלו שלו סבריה דכולי עלמא סימן
הבא מאיליו הוי סימן ומעבירין על האוכלין
מאי לאו בסימן העשוי לידרס קא מיפלגי
מר סבר לא הוי סימן ומר סבר הוי סימן
אמר רב זביד משמיה דרבא אי ס"ד דקא
סבר תנא קמא סימן העשוי לידרס לא
הוי סימן ומעבירין על האוכלין ככרות של
בעל הבית ברה"ר אמאי מכרו אלא אמר
רב זביד משמיה דרבא דכולי עלמא סברי
סימן העשוי לידרס הוי סימן ומעבירין על
האוכלין והכא בסימן הבא מאיליו קא
מיפלגי דתנא קמא סבר סימן הבא מאיליו
לא הוי סימן ור"י סבר הוי סימן ורבה אמר
לך דכ"ע סימן העשוי לידרס לא הוי סימן
ואין מעבירין על האוכלין והכא בסימן הבא
מאיליו קמיפלגי ת"ק סבר לא הוי סימן
ור"י סבר הוי סימן איכא דאמרי סבריה
דכ"ע סימן הבא מאיליו הוי סימן וסימן
העשוי לידרס לא הוי סימן מאי לאו
במעבירין על האוכלין קא מיפלגי דמר סבר
מעבירין ומר סבר אין מעבירין אמר רב זביד משמיה דרבא אי ס"ד
סבר ת"ק סימן העשוי לידרס לא הוי סימן ומעבירין על האוכלין ככרות
של בעל הבית ברה"ר אמאי מכרו אלא אמר רב זביד משמיה דרבא
דכולי עלמא סברי סימן העשוי לידרס הוי סימן ומעבירין על האוכלין והכא
בסימן הבא מאיליו קא מיפלגי דתנא קמא סבר סימן הבא מאיליו לא
הוי סימן ור"י סבר הוי סימן ורבה אמר לך דכולי עלמא סימן הבא מאיליו לא
הוי סימן והכא בסימן הבא מאיליו קא מיפלגי תנא קמא סבר סימן הבא מאיליו כים מיאש
ליה מינה ואמר רב זביד משמיה דרבא הלכתא כריכות ברשות הרבים הרי אלו שלו ברשות
היחיד אי דרך נפילה הרי אלו שלו אי דרך הנחה נוטל ומכרו וזה דבר שאין בו סימן אבל
דבר שיש בו סימן לא שנא ברה"ר ולא שנא ברשות היחיד בין דרך נפילה בין דרך הנחה חייב להכריז:
ומחרוזות

(א) [עירובין דף ט"ז] (ב) [נעיל
כ"א.] א [נקמן כ"ה.]
ד) דנכריס ר"מ. ה) אלא.
הש"ל.

הגהות הב"ח
(א) תוס' ד"ה והא איכא
וכי נגי נפול הנמלא
אלמא כל היכא: (ב) ד"ה
סימן וכי כיון שניכר
בחזק וכן דברי:

מוסף רש"י
דאין מעבירין על
האוכלין. המוצא אוכלין
צדוך אינו רשאי לעבור
עליהן ולהניחם שם (עירובין
ד"ט).

מחרוזות